DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)
1. april 1993 *

I de forenede sager C-260/91 og C-261/91,

angående anmodninger, som Tribunal Económico Administrativo Central, Madrid, i medfør af EØF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i de for nævnte ret verserende sager,

Diversinte SA,

Iberlacta SA

mod

Administración Principal de Aduanas de la Junquera,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende lovligheden af den tilbagevirkende gyldighed af artikel 3, stk. 2, i Kommissionens forordning (EØF) nr. 744/87 af 16. marts 1987 om ændring af forordning (EØF) nr. 805/86 om indførelse af en afgift på denatureret skummetmælkspulver fra Spanien og om undtagelse fra forordning (EØF) nr. 1378/86 vedrørende fastsættelse af tiltrædelsesudligningsbeløbene i samhandelen med Spanien (EFT L 75, s. 14),

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, G.C. Rodríguez Iglesias, og dommerne R. Joliet, J.C. Moitinho de Almeida, F. Grévisse og D.A.O. Edward,

generaladvokat: C. Gulmann
justitssekretær: fuldmægtig L. Hewlett,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

* Processprog: spansk.

— Diversinte SA og Iberlacta SA ved advokat Erik H. Pijnacker Hordijk, Amsterdam (Nederlandene), og advokat med møderet for Nederlandenes Hoge Raad H. J. Bronkhorst

— den græske regering ved assisterende juridisk konsulent Vassileios Kontolaimos og fuldmægtig Ioannis Chalkias, Statens Advokatkontor, som befuldmægtigede

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent José Luis Iglesias Buhigues, som befuldmægtiget,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der er afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 11. november 1992 af Diversinte SA og Iberlacta SA, af den græske regering og af Kommissionen,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 3. december 1992,

afsagt følgende

Dom

1 Ved kendelser af 2. oktober 1991 indgået til Domstolen den 14. oktober 1991 har Tribunal Económico Administrativo Central, Madrid, i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt et præjudicielt spørgsmål vedrørende lovligheden af den tilbagevirkende gyldighed af artikel 3, stk. 2, i Kommissionens forordning (EØF) nr. 744/87 af 16. marts 1987 om ændring af forordning (EØF) nr. 805/86 om indførelse af en afgift på denatureret skummetmælkspulver fra Spanien og om undtagelse fra forordning (EØF) nr. 1378/86 vedrørende fastsættelse af tiltrædelsesudligningsbeløbene i samhandelen med Spanien (EFT L 75, s. 14, herefter benævnt »den omtvistede forordning«).

2 Spørgsmålet er blevet rejst under tvister mellem to spanske selskaber, Diversinte og Iberlacta, og Administración Principal de Aduanas de la Junquera (herefter benævnt »toldmyndigheden«).

3 I perioden 28. februar — 2. marts 1987 eksporterede Iberlacta til Forbundsrepublikken Tyskland 207 tons mælkepulver, som havde et fedtindhold på 12%, og som var denatureret med henblik på anvendelse til foder. I perioden 3.-5. marts 1987 eksporterede Diversinte til Tyskland 120 tons af et tilsvarende produkt, som havde et fedtindhold på 18%.

4 Den 17. marts 1987 blev den omtvistede forordning offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*. I henhold til forordningen blev en afgift, som i henhold til Kommissionens forordning (EØF) nr. 805/86 af 19. marts 1986 om indførelse af en afgift på denatureret skummetmælkspulver fra Spanien (EFT L 75, s. 14), som ændret ved Kommissionens forordning (EØF) nr. 3956/86 af 23. december 1986 (EFT L 365, s. 57), indtil da skulle betales ved udførsel fra Spanien af skummetmælkspulver, der var indført til Spanien og denatureret dér efter gældende regler inden den 1. marts 1986, udvidet til at omfatte alle former for mælkepulver, uanset fedtindhold, der var denatureret efter de samme regler og udført fra Spanien efter at være blevet indført hertil. I henhold til forordningens artikel 3, stk. 2, anvendtes den fra den 12. februar 1987.

5 I henhold til forordningen anmodede toldmyndigheden Diversinte og Iberlacta om at betale afgifterne, hvilket de gjorde, idet de dog bestred, at de efter reglerne var forpligtet hertil. Ifølge selskaberne var den omtvistede forordning ugyldig, idet den var tillagt tilbagevirkende gyldighed, men ikke opfylder de betingelser, Domstolen har opstillet for at anerkende tilbagevirkende gyldighed.

6 De to selskaber anlagde herefter sag i første instans ved Tribunal Económico Administrativo Provincial, Gerona (Spanien), hvis afgørelser de appellerede til Tribunal Económico Administrativo Central, Madrid.

7 Sidstnævnte retsinstans udsatte sagen og forelagde følgende præjudicielle spørgsmål for Domstolen: »Er den tilbagevirkende gyldighed i artikel 3, stk. 2, i Kommissionens forordning (EØF) nr. 744/87 af 16. marts 1987 lovlig?«

8 Hvad nærmere angår hovedsagernes faktiske omstændigheder, retsforhandlingernes forløb samt de skriftlige indlæg, der er indgivet til Domstolen, henvises til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende i det omfang, det er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

Lovligheden af, at den omtvistede forordning er tillagt tilbagevirkende gyldighed

9 Som den forelæggende retsinstans med rette har bemærket, fremgår det af Domstolens faste praksis, at selv om retssikkerhedsprincippet i almindelighed forbyder, at en fællesskabsretsakt gives gyldighed fra et tidspunkt, der ligger før aktens offentliggørelse, kan dette undtagelsesvis tillades, når det tilstræbte formål fordrer det, og når de berørtes berettigede forventning respekteres behørigt (jf. senest dom af 11.7.1991, sag C-368/89, Crispoltoni, Sml. I, s. 3695, præmis 17).

10 Det må imidlertid fremhæves, at selv om en tilbagevirkende gyldighed for Fællesskabets beslutninger efter Domstolens praksis ikke nødvendigvis er udelukket, skal beslutninger, der har en sådan virkning, dog i deres betragtninger begrunde, hvorfor den ønskede tilbagevirkende gyldighed er fundet berettiget (jf. kendelse af 1.2.1984, sag 1/84 R, Ilford mod Kommissionen, Sml. s. 423, præmis 19).

11 Som Domstolen allerede har udtalt i dom af 14. februar 1990 (sag C-350/88, Delacre m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 395, præmis 15), er formålet med den begrundelse, der kræves i henhold til EØF-traktatens artikel 190, at de berørte personer kan få kendskab til grundlaget for den trufne foranstaltning, for at de kan forsvare deres rettigheder, og at Domstolen kan udøve sin prøvelsesret. Begrundelsen skal således klart og utvetydigt angive de betragtninger, som den fællesskabsmyndighed, der har udstedt den anfægtede retsakt, har lagt til grund.

12 Det må imidlertid fastslås, at det i den omtvistede forordning af 16. marts 1987 ikke forklares, hvorfor den er tillagt tilbagevirkende gyldighed fra den 12. februar 1987. I fjerde betragtning til forordningen hedder det blot, at »for at undgå, at der foretages transaktioner i spekulationsøjemed med det i denne forordning omhandlede produkt, bør bestemmelserne meget hurtigt bringes i anvendelse«. Med denne bemærkning kan man i bedste fald forstå, hvorfor forordningen træder i kraft øjeblikkeligt. Den angiver imidlertid ikke grundene til, at afgiften skal erlægges af de erhvervsdrivende, som har udført skummetmælkspulver i måneden forud for udstedelsen af forordningen.

13 På grundlag af disse ikke helt klare bemærkninger kan Domstolen ikke efterprøve, hvorfor den tilbagevirkende gyldighed var berettiget som følge af formålet med forordningen, og om de berørte erhvervsdrivendes berettigede forventning er blevet respekteret.

14 Det må herefter fastslås, at den omtvistede forordning ikke opfylder det begrundelseskrav, der er fastsat i EØF-traktatens artikel 190.

15 Det forelagte spørgsmål må herefter besvares med, at artikel 3, stk. 2, i Kommissionens forordning (EØF) nr. 744/87 af 16. marts 1987 om ændring af forordning (EØF) nr. 805/86 om indførelse af en afgift på denatureret skummetmælkspulver fra Spanien og om undtagelse fra forordning (EØF) nr. 1378/86 vedrørende fastsættelse af tiltrædelsesudligningsbeløbene i samhandelen med Spanien er ugyldig, for så vidt som det herved bestemmes, at forordningen anvendes fra den 12. februar 1987.

Sagens omkostninger

16 De udgifter, der er afholdt af den græske regering og af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i de sager, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

vedrørende det spørgsmål, der er forelagt af Tribunal Económico Administrativo Central, Madrid, ved kendelser af 2. oktober 1991, for ret:

Artikel 3, stk. 2, i Kommissionens forordning (EØF) nr. 744/87 af 16. marts 1987 om ændring af forordning (EØF) nr. 805/86 om indførelse af en afgift på denatureret skummetmælkspulver fra Spanien og om undtagelse fra forordning (EØF) nr. 1378/86 vedrørende fastsættelse af tiltrædelsesudligningsbeløbene i samhandelen med Spanien er ugyldig, for så vidt som det herved bestemmes, at forordningen anvendes fra den 12. februar 1987.

Rodríguez Iglesias Joliet

Moitinho de Almeida Grévisse Edward

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 1. april 1993.

J.-G. Giraud

Justitssekretær

G.C. Rodríguez Iglesias

Formand for Femte Afdeling